

تقارن بین عناصر مادی و معنوی جرم

چاپ دوم

دکتر حسین میر محمد صادقی

دکتر راضیه صابری

پژوهشکده حقوق

تهران - ۱۴۰۱

فهرست اختصاری

مقدمه

بخش اول: مفهوم تقارن: از مطلق گرایی تا نسبی گرایی

فصل اول: تحولات و رویکردهای مختلف نسبت به تقارن زمانی عناصر مادی و معنوی
فصل دوم: مبانی تقارن عناصر مادی و معنوی بر اساس رویکرد مطلق گرا
فصل سوم: ارزیابی آثار تقارن عناصر مادی و معنوی در رویکرد مطلق گرا

بخش دوم: نسبی گرایی: رویکردی نوین به اصل تقارن

فصل اول: نسبی بودن تقارن در پرتو مصلحت و منطق
فصل دوم: نسبی بودن تقارن در پرتو قواعد حقوقی
فصل سوم: نسبی بودن تقارن در پرتو نظریه‌های نوین سیاست جنایی
فهرست تفصیلی
منابع

فهرست نمودارها

- نمودار (۱) - نمایی کلی از پژوهش
- نمودار (۲) - نقطه ۱ تقارن (تقارن کامل بین عناصر)
- نمودار (۳) - نقطه ۰ تقارن (تقدّم عنصر مادی بر معنوی و عدم تقارن)
- نمودار (۴) - نقطه ۰ تقارن (تقدّم عنصر معنوی بر مادی و عدم تقارن)
- نمودار (۵) - نقطه ۱/۲ تقارن (وجود تقارن مطابق پرونده‌های تابوملی، لی برن و دولت علیه چرچ و آرای ۲۵۱، ۱۳۲ و اقلیت ۱۲۵)
- نمودار (۶) - نقطه ۱/۲ تقارن (وجود تقارن مطابق پرونده فاگان)
- نمودار (۷) - نقطه ۱/۲ تقارن (وجود تقارن مطابق پرونده میلر و کیتا ماک)
- نمودار (۸) - صور مختلف نسبیّت تقارن
- نمودار (۹) - تحقق تقارن از طریق قاعده «الامتناع بالاختیار»
- نمودار (۱۰) - تحقق تقارن از طریق نظریه تقصیر قبلی
- نمودار (۱۱) - تحقق تقارن از طریق نظریه فعل استمرار یافته یا نظریه وظیفه اقدام

فهرست تفصیلی

سخن ناشر

فهرست اختصاری

فهرست نمودارها

مقدمه

بخش اول: مفهوم تقارن: از مطلق گرایی تا نسبی گرایی

فصل اول: تحولات و رویکردهای مختلف نسبت به تقارن زمانی عناصر مادی و معنوی

مبحث اول: تحولات مفهومی تقارن و حالات مختلف عدم تقارن

گفتار اول: تحولات مفهومی تقارن

گفتار دوم: حالات مختلف عدم تقارن

الف - تقدّم عنصر معنوی بر عنصر مادی

ب - تأخّر عنصر معنوی نسبت به عنصر مادی

مبحث دوم: رویکرد دوگانه به تقارن عناصر مادی و معنوی

گفتار اول: مفهوم مطلق گرایی و نسبی گرایی

گفتار دوم: مطلق گرایی و نسبی گرایی در تقارن عناصر مادی و معنوی

فصل دوم: مبانی تقارن عناصر مادی و معنوی بر اساس رویکرد مطلق گرا

مبحث اول: مبانی فلسفی تقارن

گفتار اول: تقارن عناصر در پرتو کرامت انسانی

گفتار دوم: تقارن عناصر در پرتو عدالت کیفری

مبحث دوم: مبانی حقوقی تقارن

گفتار اول: توجیه تقارن بر اساس نظریه مسئولیت اخلاقی

گفتار دوم: توجیه تقارن بر اساس نظریه سزاگرایی

فصل سوم: ارزیابی آثار تقارن عناصر مادی و معنوی در رویکرد مطلق گرا

مبحث اول: پیامدهای مطلوب تقارن

گفتار اول: استحقاق بزهکار برای کیفر

گفتار دوم: تأثیرگذاری کیفر

الف) اثر سزادهی

ب) اثر ارعاب یا بازدارندگی کیفر

پ) اثر اصلاحی یا درمانی کیفر

گفتار سوم: مشروعیت کیفر

مبحث دوم: چالش‌های تقارن

گفتار اول: تبعیض ناروا در نظام کیفری

گفتار دوم: فرار مجرمان خطرناک از کیفر

گفتار سوم: مغایرت با مصلحت اجتماع

گفتار چهارم: بی‌توجهی به حق بزه‌دیده

بخش دوم: نسبی‌گرایی: رویکردی نوین به اصل تقارن

فصل اول: نسبی بودن تقارن در پرتو مصلحت و منطق

مبحث اول: تأمین مصلحت و عدالت با انعطاف در قواعد حقوقی

گفتار اول: حل تعارض بین مصالح و قواعد حقوقی

گفتار دوم: تحولات حقوق کیفری در پرتو مصلحت‌ها

مبحث دوم: تأثیر منطق‌های نوین در نسبی‌گرایی

گفتار اول: منطق فازی و نسبی‌گرایی

الف) مفهوم منطق فازی و مقایسه آن با منطق کلاسیک

ب) کاربرد منطق فازی و کارایی حقوقی آن

گفتار دوم: منطق زبانی ویتگنشتاین و نسبی‌گرایی

الف: مفهوم منطق زبانی ویتگنشتاین

ب) کاربرد حقوقی منطق زبانی ویتگنشتاین

فصل دوم: نسبی بودن تقارن در پرتو قواعد حقوقی

مبحث اول: قاعده «الامتناع بالاختیار» و نسبی بودن تقارن

گفتار اول: قاعده «الامتناع بالاختیار» در دیدگاه علمای اسلامی و حقوق‌دانان

گفتار دوم: قاعده «الامتناع بالاختیار لا ینافی الاختیار» در قانون

مبحث دوم: قاعده «مجموعه افعال در حکم فعل واحد» و نسبی بودن تقارن

گفتار اول: قاعده «مجموعه افعال در حکم فعل واحد» از دیدگاه حقوق‌دانان و علمای اسلامی

الف) نظریه تقصیر قبلی از منظر حقوقی
ب) نظریه فعل استمرار یافته از منظر حقوقی
گفتار دوم: قاعده «مجموعه افعال در حکم فعل واحد» در رویه قضایی و قانون

الف) نظریه تقصیر قبلی در رویه قضایی
ب) نظریه فعل استمرار یافته در رویه قضایی و قانون
فصل سوم: نسبی بودن تقارن در پرتو نظریه‌های نوین سیاست جنایی

مبحث اول: سیاست جنایی امنیت محور
گفتار اول: زمینه‌های بروز سیاست جنایی امنیت محور
گفتار دوم: جلوه‌های حقوقی سیاست جنایی امنیت محور

مبحث دوم: سیاست جنایی مبتنی بر حمایت از بزه‌دیده
گفتار اول: مبنای طرح حمایت از بزه‌دیده
گفتار دوم: جلوه‌های حمایت از بزه‌دیده

منابع

The Coincidence of Mens Rea and Actus Reus

Second edition

by

Prof. Hossein Mir Mohammad Sadeghi

Dr. Razieh Saberi

S.D.I.L.
The SD Institute of Law
Research & Study
Tehran – 2022